

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 236/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Opetushallituksen oppaan väitteestä useammasta kuin kahdesta sukupuolesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mika Raatikaisen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 236/2016 vp:

Miten ministeri perustelee sen, että Opetushallituksen oppaassa väitetään ihmisen sukupuolia olevan enemmän kuin kaksi,

mitä Opetushallitus tarkoittaa oppaassa käytetyllä käsitteellä "sukupuolen moninaisuus" ja

aikooko ministeri ryhtyä toimenpiteisiin, jotta oppaan epäkohdat korjataan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Opetushallituksen oppaassa ”Tasa-arvotyö on taitolaji – Opas sukupuolten tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa” käytetty terminologia noudattaa tasa-arvolain (HE 19/2014) yksityiskohtaisissa perusteluissa (muun muassa sukupuoli, sukupuoli-identiteetti, sukupuolen ilmaisu) sekä perusopetuksen perusteissa ilmaistua terminologiaa (muun muassa sukupuolitietoinen opetus, sukupuolten moninaisuus).

Suomessa jokaiselle rekisteröidään syntymässä henkilötunnus, josta ilmenee henkilön virallinen, juridinen sukupuoli. Rekisterissä kaikki ovat miehiä tai naisia. Suomessa ei ole käytössä käsitettä ”kolmas sukupuoli” eikä sitä käytetä myöskään oppaassa, mutta tasa-arvolain perusteluissa nimetään ja kuvataan sukupuolivähemmistöjä.

Ihmisen sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Sukupuoli-identiteetti on yksilöllinen, syvä ja pysyväisluonteinen kokemus. Useimpien ihmisten sukupuoli-identiteetti on sama kuin hänen juridinen sukupuolensa.

Virallinen kahtiajako ei vastaa kaikkien kokemusta sukupuolestaan. Osa naisiksi tai miehiksi rekisteröidyistä ei koe juridista sukupuoltaan omakseen. He siis kokevat sukupuoliristiriitaa. Jotkut miehiksi rekisteröidyistä kokevat olevansa identiteetiltään naisia ja jotkut naisiksi rekisteröidyistä miehiä. Tätä nimitetään transsukupuolisuudeksi. Henkilö voi myös kokea olevansa sukupuoleton tai osittain nainen ja osittain mies. Tätä sukupuoli-identiteettiä voidaan kuvata Suomessa ilmaisulla transgender tai muunsukupuolinen. Sukupuolen ilmaisu on yksilöllistä. Transvestiiteillä voi olla tarve ilmaista pukeutumisellaan tai muulla tavoin eri sukupuolta kuin mitä he juridisesti ovat. Intersukupuolisella henkilöllä sukupuolta määrittelevät fyysiset ominai-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 236/2016 vp

suudet eivät ole synnynnäisesti yksiselitteisesti miehen tai naisen. Käsite ”sukupuolen moninaisuus” kattaa monenlaiset naiset ja tytöt sekä miehet ja pojat sekä sukupuolivähemmistöt, moninaiset sukupuoli-identiteetit sekä sukupuolen ilmaisun erilaiset tavat.

Sukupuolten tasa-arvoa edistettäessä on tärkeää varmistaa, että koulussa on tilaa erilaisille ty- töille ja pojille sekä niille lapsille, jotka eivät koe olevansa syntymässä määriteltyä sukupuolta. Tasa-arvolaisissa velvoitetaan ennaltaehkäisemään sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmai- suun perustuvaa syrjintää sekä ottamaan huomioon tämä oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelmassa.

Katson, että Opetushallituksen opas ei vaadi korjauksia ja näin ollen opetus- ja kulttuuriministe- riö ei ryhdy toimenpiteisiin näiltä osin.

Helsingissä 18.5.2016

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen